

Tirgus pārskats

2009.g. 20. - 26. aprīlis

Martā bija vērojams straujākais cenu kāpums, kopš tirgus sāka prognozēt cenu kritumu. Tomēr pagājušā nedēļa radīja bažas, ka šis straujais cenu kāpums varētu sākt mazināties. Notiek cīņa starp piesardzību saistībā ar gaidāmo banku "stresa testēšanu" un pozitīvu peļņas rādītāju publiskošanas sezonu kā arī to, ka ekonomikas dati ir labāki kā prognozēts.

Pieaugot bažām par banku kredītzaudējumu palielināšanos, ASV "S&P 500" indekss nokritās par 0,4%. Eiropas akciju cenas samazinājās par 0,6%, jo atsevišķi peļņas rādītāji investoriem lika vilties. Japānas akciju cenas saskaņā ar "Nikkei 225" indeksu kritās par 2,2%, savukārt TOPIX indekss, kas nodrošina plašāku atspoguļojumu, jenas vērtībai pret ASV dolāru pieaugot par 2%, kritās par 1,8%. Āzijas akciju cenas kāpa par 0,4%. Attīstības valstu tirgu rezultāts, akciju cenām pieaugot par 0,7%, apsteidza attīstīto valstu tirgu rezultātu. Krievijas akciju cenas, krītoties izejvielu cenām, pieauga par 1,6%. "Brent" jēlnaftas cena nedēļas laikā kritās par 9,1%. Austrumeiropas akciju cenas nebija tik iepriecinošas un kritās gandrīz par 1%. Euro vērtība pret ASV dolāru pieauga par 1,5%.

ASV centrālā banka piektdien publicēja savu oficiālo pārskatu par banku "stresa testēšanu". Minētajā pārskatā sīkāka informācija par ASV bankām netika sniegta, tomēr kā norāda ASV centrālās bankas amatpersona, ASV bankām ir uzdots pēc banku stresa testēšanas pabeigšanas izveidot ievērojamas kapitāla rezerves, kas pārsniegtu minimālajos kapitāla koeficientos noteikto līmeni. Ar kapitāla rezervju izveidošanu ir paredzēts nodrošināt to, ka lielākās 19 bankas spēs bez problēmām tik pāri lejupslīdei, kura ir dziļāka kā prognozēts.

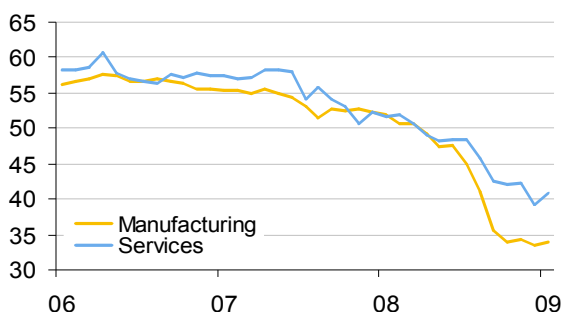
ASV ekonomikas dati liecina par apstākļu pasliktināšanās mazināšanos uzņēmumiem, par zināmu stabilizēšanos mājokļu tirgū un par grūtu laiku turpināšanos darba tirgū. **Ilgstoša patēriņa preču pasūtījumu skaits ASV** martā samazinājās par 0,8%, kas stipri pārsniedz analītiķu prognozētos -1,5%. Pamata ražošanas līdzekļu pasūtījumu skaits palielinājās otro mēnesi pēc kārtas, tomēr pamata ražošanas līdzekļu sūtījumu skaits bija mazāks kā gaidīts.

Mājokļu pārdošanas apjomi ASV, šķiet, ir stabilizējušies, tomēr uzlabošanās pazīmes pagaidām nav novērojamas. Esošo mājokļu pārdošanas apjomi martā kritās par 3%, tomēr šie apjomi ir labāki par novembrī un janvārī piedzīvoto zemo līmeni. Jauno mājokļu pārdošanas apjomi martā bija labāki nekā gaidīts, tomēr pieaugums bija -0,6% apmērā, jo uz augšu tika koriģēti pagājušā mēneša pārdošanas dati. ASV māju cenu indekss februārī uzrādīja 0,7% pieaugumu.

Kā jau minēts, **darba tirgū** uzlabojumi nav vērojami. To cilvēku skaits, kuri piesakās bezdarbnieka pabalstam pirmo reizi, joprojām ir liels un atbilst prognozēm, un pastāvīgo bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaits pieaug. Skatoties no biznesa cikla viedokļa, darba tirgus rādītājiem raksturīga laika nobīde, kas nozīmē, ka šie dati uzlabojas tikai pēc situācijas uzlabošanās ekonomikā.

Šķiet, ka Eirozonas uzņēmumi var skatīties uz nākotni ar zināmu atvieglojumu, jo statistika liecina par labākām perspektīvām. **Eiropā ražošanas pasūtījumu** skaits ir krities daudz lēnāk kā prognozēts, februārī mēneša samazinājumam esot tikai 0,6% (prognozēts -2,2%). Indeksi liecina, ka **gan ražošanas, gan pakalpojumu sektorā** situācija ir daudz labāka nekā gaidīts (1. grafiks). Minētie dati neizslēdz apjomu samazināšanos, tomēr uzskatīt, ka pasliktināšanās lielākoties mums ir aiz muguras, būtu objektīvs pieņēmums.

1.grafiks. Eirozonas "Purchasing Managers" indekss

Publicējot ekonomikas izaugsmes rādītājus, sāk atklāties reālā pirmā ceturkšņa sliktā ekonomiskā situācija. Kā liecina dati, **Lielbritānijas IKP** kritums pirmajā ceturksnī bija visstraujākais 30 gadu laikā – IKP salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni samazinājās par 1,9% un salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn – par 4,1%. Uzskatām, ka pirmā ceturkšņa statistikas dati būs vieni no vissliktākajiem, ko redzēsim šajā krīzē. **Lielbritānijas mazumtirdzniecībā** salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi martā ir vērojams neliels uzlabojums.

Indijas Centrālā banka publicēja savu **ikgadējo ziņojumu par monetāro politiku**, paužot neapmierinātību par nespēju atjaunot izaugsmi, vairākas reizes pēc kārtas samazinot bāzes likmi. Minētā banka publicēja arī savu pirmo oficiālo ekonomiskās izaugsmes prognozi zem 7% līmeņa, norādot, ka 2009. – 2010. finanšu gadā izaugsme samazināsies līdz 6%. **Indijā atšķirība starp centrālās bankas noteikto likmi un likmi kredītiem ar mazu kredītrisku**, kas ir privāto un korporatīvo kredītņēmēju salīdzinošā likme, joprojām ir 10% apmērā. Turklāt bankas arī nevēlas samazināt klientu kredītmaksājumus proporcionāli savu kredītresursu izmaksu samazinājumam. Banku noteiktās likmes ir samazinājušās par nieka 50-150 b.p., kamēr centrālās bankas noteiktās likmes ir kritušās par 450 b.p.

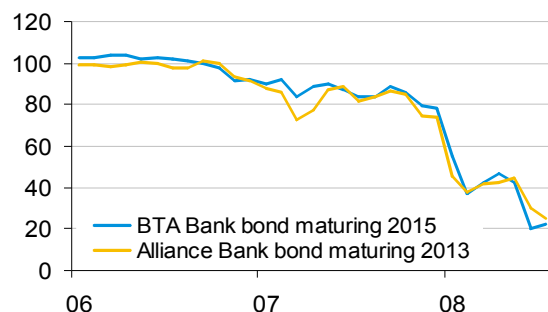
Atspoguļojot **būtiskus uzlabojumus Ķīnas uzņēmējdarbības pētījumu datus** un nelielu uzlabojumu ražošanas pētījumu datus ASV un eirozonā, Taivānas eksporta pasūtījumu rādītājiem martā bija vērojamas uzlabošanās pazīmes. Salīdzinot ar attiecīgo līmeni pirms gada, kritums joprojām bija būtisks – par 24,3%, tomēr salīdzinājumā ar 1.cet. vidējiem rādītājiem, eksportam bija 7% pieaugums.

Krievijas Centrālā banka samazināja bāzes likmi un gandrīz visu citu savu aizdevumu likmes par 50 b.p. Ņemot vērā neseno politiskā spiediena pastiprināšanos, likmes samazināšana kopumā nebija pārsteigums. Ekonomikas krituma un inflācijas mazināšanās kontekstā šāds samazinājums visdrīzāk nebūs pēdējais. Kā ziņo mediji, Krievijas Ekonomikas attīstības ministrija prognozē, ka šis valsts **IKP 2009.g. 1.cet. ir krities par 9,5%, kas ir sliktāk nekā gaidīts**. Minētā ministrija sagaida, ka ekonomika sāks atveseloties 2.ceturksnī, pateicoties fiskālo tēriņu palielināšanai un lielākai kredītu pieejamībai.

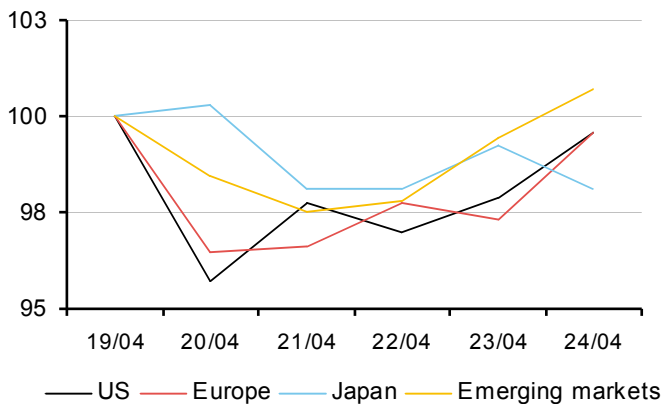
Kazahstānas bankas iekļuva ziņās, jo izskatās, ka tuvojas no to obligācijām izrietošo saistību neizpilde vai pārstrukturizācija (2.grafiks). **"Alliance Bank" neveica norēķinus** par vienu no tās obligācijām. **Ceturtdienas pēcpusdienā "BTA" paziņoja**, ka pārtrauc pamatsummas, tomēr ne procentu maksājumus par visām savām obligācijām, jo vairāki tās kreditori bija pieprasījuši atmaksas paātrināšanu. Banka norādīja, ka tā nespēj veikt pirmstermiņa atmaksu saistībā ar daļu tās obligāciju, vienlaicīgi nekaitējot citiem kreditoriem. Šāds notikums pavērsiens visdrīzāk pastiprinās bažas par citu Austrumeiropas un NVS banku finansiālo stāvokli.

Saskaņā ar Eurostat rādītājiem, **Polijas budžeta deficīts pieauga, sasniedzot 3,9% no IKP**. Šis rādītājs ir lielāks nekā konverģences programmā ietvertā 2,7% prognoze un nekā 1,7% rādītājs 2007.gadā. **Sekas tam ir divējādas**: i) lai arī **valsts parāds** joprojām ir zems, līdz 2009.g. beigām tas varētu pārsniegt 50%; ii) ņemot vērā patreizējās izaugsmes prognozes, **eiro ieviešana 2012.gadā šķiet samērā problemātiska** Māstrihtas budžeta deficīta kritēriju neizpildes dēļ.

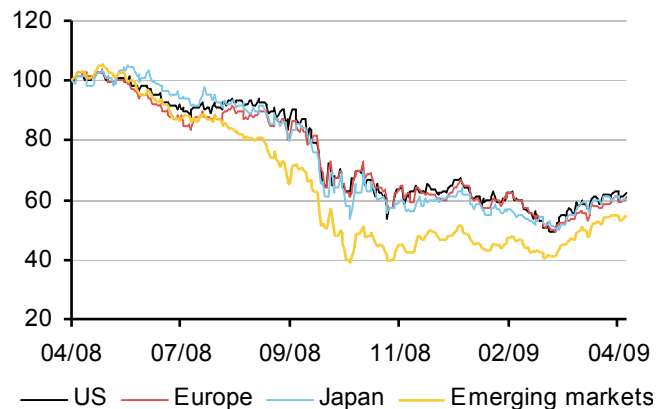
2.grafiks. Kazahstānas banku obligāciju rezultāti, ASV dolāros

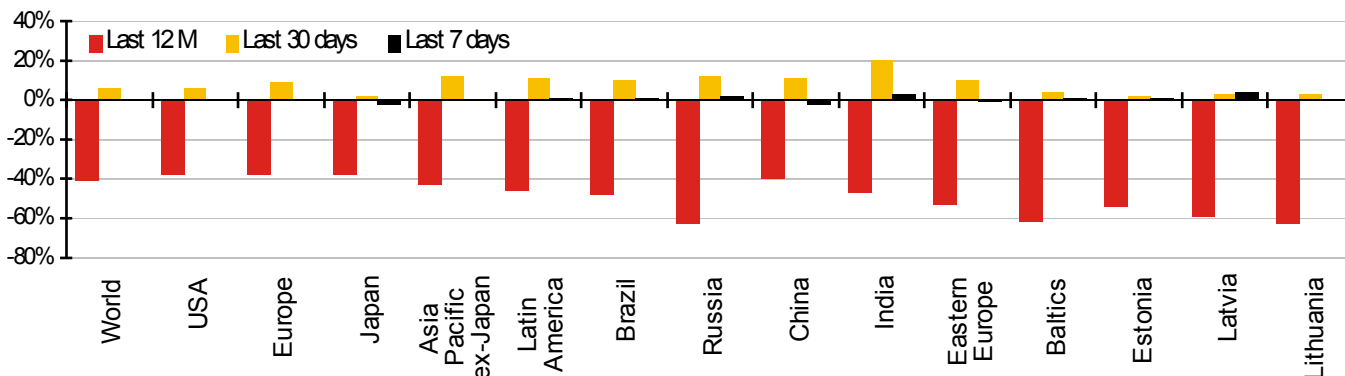
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

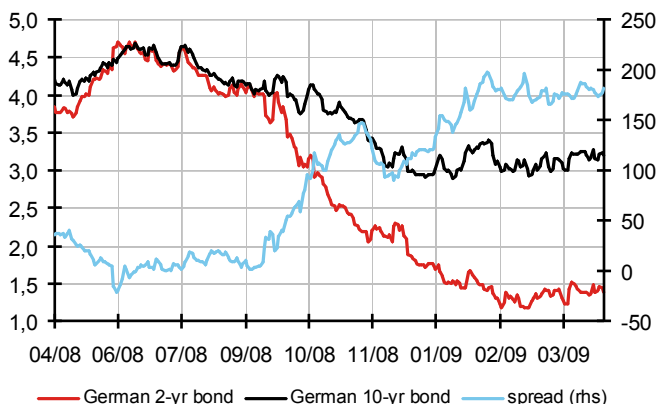
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

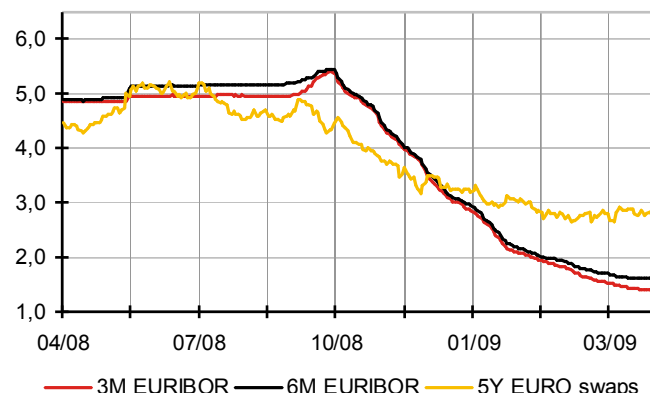
5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

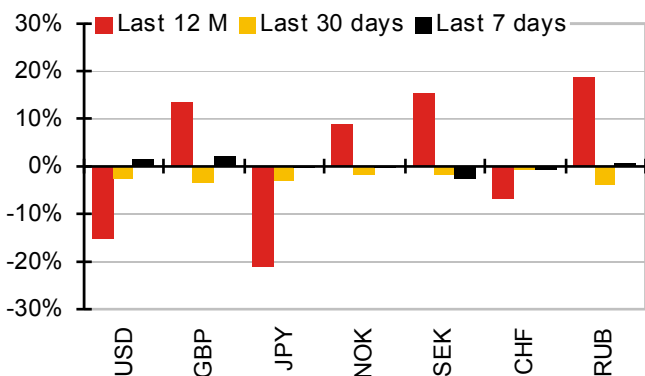
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

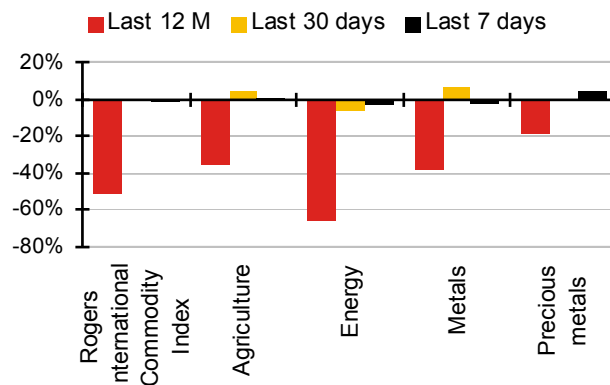
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no "Bloomberg"

Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīgumi ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).